

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 " — "
Negyed évre . . . 1 " 50 "
Egyes szám ára . . . 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak tőrfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bérletdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.
A „Nyíltér” rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltnak.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-HIVATAL:
Kézdi-Vásárhelyt: Csik-Szeredában: Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Káldé Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyíltterek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

A gazdasági egyesületek.

Kézdi-szék, november 13.

(Vége.)

A mezőgazdaság jövedelmezősége a talaj termőképességén kívül igen sok más viszonytól függ. A politikai, kereskedelmi, jogi, közgazdasági helyzet a gazdára és így közvetve a gazdaságra is tagadhatatlanul befolyással bír. Van, kik azt mondják, hogy a gazdasági egyesületnek nincs semmi köze a politikához, mert célja az általános érdekek minél helyesebb figyelembevétele s előmozdítása s a gazdát a társadalomtól, a gazdaságot a kereseti és közélet egyéb viszonyaitól elszigetelhetni képzelik. Már bármily tudományosok is legyenek az ily értelemben beszélő gazdák és gazdasági szószólók, mi erre azt jegyezzük meg, hogy ezeknek az egyesületeknek van köztük a politikával s a gazdát a társadalomtól és a gazdaságot a kereseti és közélet egyéb viszonyaitól elszigetelten gondolni okosan nem is lehet, mert ezen egyesületek nem csupán a termelés emeltetésére valók, hanem míg egyfelől közjogi — tehát politikai — állapotaink módosításával módosíthatnák a magyar őstermelés, addig másfelől a gazdát, mint ilyent, száz meg százféle kötelék fűzi a társadalomhoz és annak minden többi elemeihez; a gaz-

daság pedig a legbensőbb összeköttetésben áll a közkereset és közélet egyéb ágaival, úgy, hogy a gazdasági egyesületek csak akkor képviselhetik az általános mezőgazdaság érdekeit, ha a gazdát egész létkörével karolják fel. Mert azt nem tagadhatja senki, hogy bizony a gazda érdekelve van az adó-, közlekedési, vízvezetési és szabályozási, örökösödési, végrehajtási stb. ügyekben és pedig annyira, hogy ezek tekintetbevétele nélkül — bár létesítsenek akadémiákat és rendezzenek gőzeke-versenyeket — a mezőgazdák osztálya menthetlenül tönkre megy.

Mint fennebb is érintve lőn, ha a gazdasági egyesületek minden tekintetben a gazdák tanácsadói lesznek; ha felhagynak eddigi egyoldalúságukkal és sürgetik a mezőgazdasági jog kodifikálását: csak akkor fognak hivatásuk magaslatán állani, s akkor a nép zöme sem fog többé idegenkedni tőlük a nélkül, hogy e körön kívül eső politikával tartoznék törődni. Ezen esetben lehetne remélni, hogy vége lenne a pangás- és részvétlenségnek s azon kínos állapotnak, miszerint ezen egyesületek sem élni, sem halni nem tudnak. Csak is ekkor lenne igazi mezőgazdasági érdekképviselő. Nem kell kizárólag csak a tőkével szövetkezett nagy gazdát venni tekint-

etbe, hanem leginkább csak azokat, kik termelnek. Akkor a munka gyümölcse nem fog kimaradni. Le kell mondani a modern előítéletekről, fel kell hagyni azon elvekkel, melyek nagyjában helyeseknek látszanak, de a gyakorlati élet kicsinyes viszonyaira alkalmazva márezerszer kudarcot vallottak. A fősúlyt e gazdasági egyesületeknek minden esetre arra kell fektetniük, hogy szervezkedvén a céljuk megvalósuljon, a gazdát összes érdekeivel együtt egészben feloldják. Vagyis ne tekintsék a gazdasági egyesületek elének elmondani, hogy valaki esetleg miként kereshet kenyeret, hanem adjanak módot és alkalmat, azt zavartalanul megkereshetni, sőt gondoskodjanak, hogy a véres verjétkkel megkeresett kenyeret nyugodtan el is költthessék az egyes termelők.

Felvidéki.

S z e m l e.

Országgyűlés. Az országgyűlés két háza másfél havi szünetelés után szombaton megkezdte tanácskozásait. A képviselőház ülése 11 órakor kezdődött; nagyobb mozgalom nem volt sem a folyosókon, sem a házban, csak a karzatok teltek meg a parlamenti eseményekre kíváncsi közönséggel. E napról sokat vártak, különösen a karzatok látogatói, de az ülés rövid és folóttébb csendes volt; a megnyitó ülések szokásos hét-

köznapi egyhanguságát nem zavarta semmi zajosabb jelenet. Prileszky Tádé kilátásba helyezett indítványa elmaradt; Prileszky nem is volt jelen s a polgári házasságró szóló törvényjavaslatot minden felszóllalás vagy észrevétel nélkül kitűzték a hétfő ülés napirendjére. Az elnöki előterjesztések hosszú sorában is csak két érdekesebb pont van: Egyik az, hogy a nyiregházi törvényt szék Ónody Géza mentelmi jogának felfüggesztését kéri, a másik pedig az, hogy Ozegovics és Bartolovics horvát képviselők állásukról lemondanak. Különösen az utóbbi körülmény keltett nagyobb feltűnést, mert a két horvát képviselőnek lemondásából sokan azt magyarázzák, hogy a horvátok osakugyan beváltják a minap tett fenyegetőzéseiket. Az elnöki előterjesztések után Hegedűs Sándor, a pénzügyi bizottság előadója, benyújtotta a bizottságnak az adókról szóló törvényjavaslat tárgyában elkészített jelentését s indítványozta, hogy annak osztályok mellőzésével való tárgyalását határozza el. Ez indítvány körül némi vita fejlődött ki. Eötvös Károly utalt arra, hogy a kérdés maga rendkívül fontos adóemeléseket tartalmaz, e végből szükséges, hogy a törvényjavaslatot az osztályokban is tárgyalják. Általában az nézete, hogy alkotmányjogi kérdésekben, de különösen olyanokban, a melyek adóemelést foglalnak magukban, ne mellőztessék a házszabályoknak az a része, mely az osztályokban való tárgyalásról szól. Indítványozza, hogy az osztályok ez esetben se mellőztessenek. Tisza Kálmán miniszterelnök nem látja helyén valónak, hogy a ház az utóbbi időben követett praxistól eltérjen.

A „Székelyföld” tárczája.

T a l á n y.

(Felolvasott Szabó István által a közdivásárhelyi jótékony nőegyletnek f. évi november 13-án tartott fillérestélyén.)

Földi lény, a kiről szölok,
Bár légben is sokszor mozog.
Itt él közöttünk és gyakran
Élvezzük, s én jónak tartom.
Nemre nézve nő, nem férfi.
S szívet e bús sors nem sérti;
Mert nőemancipálásért
Röpiratokkal nem kísért.
Férjének hű élettársa,
Bár nem köti fogadása;
S ha néha férj uram kirug,
Arról szándékosan nem tud.
Nemes szívvél, fenkölt észszel
A családost nem veszi fel;
Megbocsát, ha megcsaláték,
De öngyilkos nem lesz azét.
Nemzeti ruhát nem cserél
És csak anyanyelvet beszél.
Gyermekei nevelését
— Ritka példa és azért szép —
Maga gondozza, vezeti,
S bármennyi van, ki nem veti.
Keveset beszél, nem nyelvel,
Akkor is csak jót kelepel;
Mert midőn a hangja hallszik,
A tojáskészlet gyarapszik.

Milyen forma? Majd rátérek,
Csak kevés türelmet kérek.

Két lába van s a két lábán
— Mintha épen most is látnám —
Valami Isten esodája,
Mit ki nem mond a nő szája;
Pedig nő vasalja, mossa,
Maga is — bár rejtve — hordja;
És mégis, no . . . de az így chic . . .
Nevén nevezni nem illik.
G nélkül leírva: a ty, a,
G betűvel toldva . . . (Hallga!)

Hátán tollból két evező,
Nézni szép és nem rettentő.
Ezeken száll a magasba,
A magasból le a porba,
A hol aztán az evező
Miként tolettsebbkendő
— Földi „dámenpor”-ba mártva —
Veri a port nyakra, vállra,
Addig, míg e talány hőse
Szeplőcskéit bekendőzte.

És némelynek egy kis toll-bog
A feje tetején lobog;
Kiválságos osztály jele
És nagy kedvezmény jár vele.
Ugyanis: ha az itélet
Kimondva az „egyik” felett:
Az ily nemesfej pardont kap,
Ha egy parasztféj még akad.
E bog leányoknál czélpont
S a férjek sohajhidja: konty.

Mióta az ember lába
Állatbört huzott magára,
Bübbajos két szeme ellen

Harczol az emberi szellem.
Mindenféle találmánnyal,
Meleg vízzel, borotvával
Forrázza, vágja, üldözi,
Kiértani mégsem győzi;
De a „collodium Haschisch”
Megássá tán neki a sirt.

Igen mivelt egyéniség,
Sok minden szép dologhoz ért.

Ismeri a geológiát,
Azon kezdi tudományát.
Ugyanis: mihelyt a lába
Kibújt e bájos világra
— A nők öröklött bajával —
Mély titok utáni vágygyal,
A földet kaparja, vágja,
Tudós pófával vizsgálja,
S ha a jó szerencse kedvez,
Sok olyan titkot felfedez,
Mi az emberi szem elől
Rejtve volt mindig azelőtt.
Szobrászat is szenvedélye,
Sőt azt vitte nagy tökélyre.
Árpa, zab vagy kukorica
Művéhez a matéria,
És ezekből — eszköz nélkül —
Olyan remek munka készül,
Minőt Izsó és más szobrász
— Bármily nagy hirben kotorász —
Eszik, ha van, de nem csinál,
Ha feje lágyára is áll.
Ételnek is egy jó fogás,
Kivált ha nincs más, csak tojás.

S ha geologia, szobrászat
Terhére van, avagy fáradt:
Neki ül a költészetnek,
Ez ádító örök szépnék,
S bus magányban elvonultan,
Mint más költő, éltén, szomjau
Költ egyszerre sokat, szépet
Legtöbbnyire, hexametert,
Mite világ minden nyelve
Ismer s foglalkozik vele,
Sőt az is szerez s élvezi,
Ki a betűt nem ismeri.

S ha költeménye elkészült,
Szerte s világgá repült;
Várja, lesi az esthomályt
S kezdi az astromoniát;
Felszál és egy magas polcon
Megfészkelődik egy ponton,
S bár nincs órája, látszóve
És éjjel mitsem lát szeme,
Mégis a hajnalsillag
Midőn millió közt villog,
Meglátja és rögtön felkel
Tudván, hogy közelg a reggel.

Ilyen ő, ezek erény,
S hiszem, hogy ki-ki ismeri.
Neve különös kivétel
Egyedül kezdődik ty-vel;
Mégis, ha akadna olyan,
A ki nekiül komolyan,
Megfejtene mégsem tudja,
Annak sohasem volt tyukja.

Szabó István.

